

له بلاو كراوه كانى مائپهري بههشت

۱۳ پرسيارو وهلام
دهربارهى دانانى بهر بهست بو نويز
و
تپهر بوون به بهرده مى
نويز خويندا

ثلاثة عشر سؤالاً وجواباً

حول السترة والمرور بين يدي المصلي .

نوسينى / محمد بن رزق بن طرهوني

وهرگيرانى / زريان سهرچنارى

مائپهري بههشت

ba8.org

مائپهريكى ئيسلامى زانستى پهروهدهيى يه و له بيتناو بلاو كردهوى نه و ئيسلامهيه كه سه له فى
صانح - پينغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) و هاوه لانى (رضي الله عنهم) له سهري بوون -
وه سهر به هيچ گروپ و لايه نيكي جيزبى نيه.

مائپهري بههشت

ئەو كتيب و بابەت و ليكۆئينهوه شهريانه بلاو دهكاتەوه كه دەبنه هۆي:

١. شارەزاکردنی موسولمانان و پهروهردەکردنیان لەسەر ريگا راستەكەي ئيسلام، ئەمەش دەستەبەر دەبێ بە گەرانهوه بۆ پهپهوه رهسەنه كەي ئيسلام، كه بریتی یه له قورئان و سوننهت، به تېگهشتنی پيشين و پيشهوايانی ئوممهت.

٢. پاک کردنهوهی بیروباوهپ و رهوشتی موسولمانان، له دیارده كانی شیرك و كوفر و تاوان.

٣. پالاولتن و تهصفیه کردنی ئاینی ئيسلام له بیدعه و بۆچونه داهینراوه كان.

٤. وربا کردنهوهی موسولمانان له شوپنه واری خراپی ریوايه ته لاواز و ههلبهستراوه كان.

٥. پته و کردنی برایه تی یه کی راسته قینه لهسەر بناغه فراوانه جیگیره كەي ئيسلام و نههپشتن و كه مکردنهوهی ده مارگیری مهزهه بی و حیزبی.

ئامانجمان:

ئاشناکردنی كۆمه لگایه له ئيسلامی رهسەن و دروستکردنی تاك و كۆیه تی بۆ تېگهشتن له سه رچاوه كانی كه بریتین له قورئانی پیروژ و سوننه تی سه حیح و ئاشكراکردنی ئەو شتانهی كه نامۆن به ئيسلام و خراونه ته نیویه وه به چه ندین دهسته واژهی دهنگ و په رنگ و نوسراوی له بواره كانی بیروباوهپ و رهوشت و ئاكار و پهروهردە و زانست و پزیشکی و گه شهی كۆمه لایه تی.

خودایه داوات ئی دهكەین دامه زراومان بکهیت ، و ته و فیتمان بدهیت بۆ هه ر کار و گوفتاریکی جوان وچاک به و شیوه یه یی كه خۆت لێی رازیت.

ستافی مائپهري بههشت

سَمَاءُ الْحَرَمِ الْحَمِيمِ

پ ۱ / به ربه ست (سُنْرَة) چیه ؟

و ۱ / هه رشتیک که نویشوین پوبه پوی نویشیکات، به مه بهستی نه وه ی که خه لک به بهر نویشه که یدا نه پون، نه وه پیی ده گوتریت (سُنْرَة) واتا به ربه ست.

پ ۲ / حوکمی دانانی به ربه ست چیه ؟

و ۲ / دانانی به ربه ست واجبه، وه هه رکه سیک به بی دانانی به ربه ست نویشیکات، پیی تاوانبار ده بییت، "نه مه ش بوچونی ئیمامی (أَحْمَد) و ئیمامی (مَالِك) ه له گتیرانه وه یه کدا، وه (حَمِي) و (إِبْنُ حَبِيب) و (إِبْنُ عَبْدِ السَّلَام) نه م بو چونه یان هه لَبْراردوه، وه (حه نه فیه کان) گوتویانه ته نها کاتیک گونا هبارده بییت به بی به ربه ست نویشیکات، نه گه ر که سیک به بهر نویشه که یدا پروات، هه روه ها (إِبْنُ حُرَيْمَةَ) و (الإمام تَقِيَّ الدِّينِ السُّبْكِيِّ) و (العلامة بدر الدين العيني) و ئیمامی (شوکانی) گوتویانه دانانی به ربه ست واجبه، هه رچه نده که سانیک جگه له مان گوتویانه واجب نییه، به لکو سوننه تی موئه ککه ده یه.

به لَام نَه وه ی له فه رموده ی پیغه مبه روه ﷺ گوتی نه سحابه کاندای
 دهرده که ویت واجب بونیتی " به به لگی نه و فه رموده ی پیغه مبه روه ﷺ که
 ده فه رمویت: (إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ إِلَى سُتْرَةٍ وَلْيَدْنُ مِنْهَا) (۱).

واته: (هه رکامتان ویستی نویشیکات، نه وایا روبه پوی به ربه ستیک
 نویشه که ی بکات و له نزیکیه وه بوه ستیت).

هه روه ها ده فه رمویت: (لَا تُصَلِّ إِلَّا إِلَى سُتْرَةٍ) (۲).

واته: (به رامبه ر به به ربه ستیک نه بیت نویش مه که) هه روه ها ده فه رمویت: (إِذَا
 صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتَتِرْ وَلْيَقْتَرِبْ مِنَ السُّتْرَةِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ) (۳).

واته: (هه رکه سیکتان ویستی نویشیکات، نه وایا به ربه ستیک دابنیت، وه له نزیک
 به ربه سته که وه نویشیکات، چونکه شهیتان به بهر نویشه که یدا تیده په پیت) وه
 ده فه رمویت: (لِيَجْعَلَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلُ مُوَحَّرَةِ الرَّحْلِ وَيُصَلِّي) (۴).

واته: (هه رکه س له ئیوه با شتیک به نه ندازه ی به رزایی به شی داوه ی
 کزپانی نه سپیک دابنیت له بهر ده میدا، ئینجا نویشه که ی روبه پوی بکات).

۱ (أبو داود و ابن ماجه و ابن حبان و غیرهم و إسناده صحيح).

۲ (مسلم مختصراً و ابن خزيمة و الحاكم و غیرهم).

۳ (ابن خزيمة و غيره بسند صحيح).

۴ (أخرجه بهذا اللفظ ابن الجارود بسند صحيح).

**پ ۳ / نایا دروسته نُوئِژ خوئِن دوربیت لهو به ربه سته ی که نُوئِژ دهکات
روبه روی ؟**

و ۳ / نه خَیِر دروست نییه، وه هه رکه سیك به نه اندازه ی زیاتر له (سیّ
بال) که (له سه ری په نجه کانه وه یه تا کو ئانیشک، وه نزیکه ی ۴۵ سانتی مه تره)
له به ربه سته که ی دور بکه ویتته وه ئه وا پئی تاوانبار ده بیت { ئه مه گوته ی ئیمام
(أَبُو مُحَمَّدٍ ابْنُ حَرْمٍ) -ه که بُو چونی وا بوه دورکه و تنه وه له به ربه ست نُوئِژ به تال
دهکاته وه . به لَام جگه له و گوته یان نه نَزِیک بونه وه له به ربه ست سوننه تی
موئه ککه ده یه، ئه وه ی که ئیمه به راست ترینمان داناوه گوته یه کی مام ناوه نده له
نیوان ئه و دوو بُو چونه دا، وه به لگه کان ده یسه لمینن { چونکه به نه بونی به ربه ست
نُوئِزه که ی به ربه ره لاکردووه بُو ئه وه ی شه ی تان به ئاسانی بتوانیت به تالی
بکاته وه، به لگه مان بُو ئه م گوته یه مان ئه و فه رموده یه یه که پیغه مبه ر ﷺ
ده فه رمویت: (فَلَيْدُنْ مِنْهَا لَا يَقْطَعُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ) (۱).

واته: (با نُوئِژ خوئِن له به ربه سته که ی نَزِیک ببیتته وه، نه ک شه ی تان
نُوئِزه که ی پیّ بپریت).

۱ (أَحْمَدُ وَ أَبُو دَاوُدَ وَ ابْنُ خَرِّمَةَ وَ ابْنُ حِبَانَ وَ الْحَاكِمُ وَ غَيْرُهُمْ وَ إِسْنَادُهُ صَحِيحٌ).

هروه ها به به لگهی نه و فرموده یه ی که پیغه مبرمان ﷺ ده فرمویت: (وَلِيدُنْ مِنْهَا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَمُرُّ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا)^(۱).

واته: (با نویش خوین له به ربه سته که ی نزیك ببیته وه چونکه "نه گه ر دور بیت له به ربه سته که ی" شهیتان به نیوان نویش خوین و به ربه سته که یدا تیده په ریّت).

هروه ها پیغه مبر ﷺ ده فرمویت: (وَلِيَقْتَرِبَ مِنَ السُّتْرَةِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ)^(۲).

واته: (با نویش خوین نزیك ببیته وه له به ربه سته که ی نه گه ر وا نه کات نه و شهیتان به به ر نویش که یدا تیده په ریّت).

وه له گپرانه وه یه کدا هاتوه که (كَانَ بَيْنَ مُصَلَّى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبَيْنَ الْجِدَارِ مَمْرُ الشَّاةِ)^(۳).

واته: (له نیوان شوینی نویش کردنه که ی پیغه مبرو ﷺ دیواره که دا ریپره وی به رخیك ده بوو), واته شوینی سوژده بردنه که ی.

^۱ (إِنْ حَبَانٍ وَ إِنْ سَنَاءُهُ صَحِيحٌ).

^۲ (إِنْ حَزْمَةٌ وَ غَيْرِهِ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ).

^۳ (البخاري و مسلم).

هه روه ها بۆمان گتیردراوه ته وه كه: (أَنَّهُ ﷺ لَمَّا دَخَلَ الْكَعْبَةَ جَعَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِدَارِ ثَلَاثَةَ أَذْرُعٍ ثُمَّ صَلَّى)^(۱).

واته: (كَاتِيكَ بِبَيْتِهِ ﷺ) چوه ناو كه عبه وه، له نیوان خوی و دیواره كه دا "سیّ بالّ" ی هیشته وه و ئینجا نویشی كرد، واته شوینی وه ستانه كه ی.

پ ۴ / نایا به رزایی به ربه ست ده بیّت چه ند بیّت ؟

و ۴ / به رزی به ربه ست نابیّت كه متر بیّت له بالّیک، ئەمەش سەر جەم تابەین و ژۆرینه ی زانایان له سه ری یه كپان، چونكه ئەمە ئەو ئەندازه یه كه له فرموده كه ی پیشه وه دا باسكرا، كه پیغه مبه ر ﷺ فرموی ده بیّت به رزی به ربه رست به ئەندازه ی به شی كۆتایی كۆپانی ئەسپێك ببیّت، به لَام پانییه كه ی هیچ ئەندازه یه ك دانه نراوه بۆ كه مترینی، ته نانه ت ئەگه ر شتیکی ژۆر باریکیش بیّت دروسته بكریّت به به ربه ست، وه ك تیریك یان خه نجه رێك یان هه ر شتیکی هاو شیوه ی ئەوانه .

^۱ (البخاري).

جا وه کو گوترا نابیت به رزایی به ربه ست نزمتر بیت له بالیک، ئەمه ش له کتیبی (الفقه علی المذاهب الأربعة) دا به مه رج گیراوه بۆ به رزی به ربه ست، به لام ئەگەر که سیک دوا ی هه ولئیکی زۆر نهیتوانی شتیک به و ئەندازه یه په یدابکات، ئەوا هه رچییه کی توانی ده یکات به به ربه ست با به رزییه که ی که متریش بیت له و ئەندازه یه وهک : کللویک یان داریک به ردیک هه رشتیک بیت، وه ئەگەر هه چی ده ست نه که وت له وانه ئەوا ده توانیت هیلایک بکیشیت و بیکات به به ربه ستی نوێزه که ی ئەم بۆچونانه له کتیبی (الفقه علی المذاهب الأربعة) دا باس کراوه، به لگه ی ئەم گوته یه ش ئەو فه رمایشته ی خوا ی گه وره یه که ده فه رمویت: ﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ (التغابن ۱۶).

واته: (ئەوه نده ی له توانا تاندا هه یه ته قوا ی خوا بکه ن).

هه روه ها به به لگه ی ئەو فه رموده یه ی که پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت:

(إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ) (۱).

واته: (ئەگەر هه ر فه رمانیکم پیدان، چه ندتان له توانا دایه ئەوه نده ی جیبه جیی بکه ن) " که واته هه ر کاریکی شه رعی مرو فی موسو لمان له توانا یدا نه بوو جیبه جیی بکات له به ر رپگریک، ئەوا ده توانیت ئەنجامی نه دات، تا کو ئەو

۱ (البخاری).

پښکره نامینیت " هروهه به لگه به رزی بهر بهست نه و فرموده یه
 پیغه مبره ﷺ که فرموده تی : (إِذَا وَضَعَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ
 فَلْيُصَلِّ وَلَا يُبَالِ مَنْ مَرَّ وَرَاءَ ذَلِكَ)^(۱).

واته : (هرکس له ئیوه شتیکی به نه ندازه ی به رزی به شی دواوه ی
 کویانی نه سپیک له به رده میدا داناو کردی به بهر بهستی نوپزه که ی، نه و با
 نوپزه که ی به رامبر بکات و گوی نه دات به وه ی نه گهر که سیک به پشت نه و
 بهر بهسته دا تیپه ری).

هروهه له (غزه ی ته بوک) دا پرسیار کرا له پیغه مبره ﷺ دهرباره ی
 نه ندازه ی بهر بهست نه ویش فرمودی : (كَمُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ)^(۲).

واته : (هر شتی که به نه ندازه ی به شی دواوه ی کویانی نه سپیک
 ببیت).

هروهه به به لگه ی نه و فرموده یه ی که پیغه مبره ﷺ فرمودی : (إِذَا كَانَ
 بَيْنَكَ وَبَيْنَ الطَّرِيقِ مِثْلَ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ فَلَا يَضُرُّكَ مَنْ مَرَّ عَلَيْكَ)^(۳).

۱ (البخاري).

۲ (مسلم).

۳ (إِبْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَعَبْدُ الرَّزَّاقِ وَغَيْرُهُمَا بِسَنَدٍ صَحِيحٍ).

واته: (هه رکاتیک نویژت کردو له نیوان خۆت و پێگه که دا به ربه ستیک مه بوو به ئەندازهی به رزایی به شی دواوهی کۆپانی ئە سپیک ئەوا هه رکه ستیک به پشتی به ربه سته که تدا بپوات زیان ناگه یه نیت به نویژه که ت).

وه چه ندین فه رموده ی تر که ده بن به به لگه ی ئەم باسه مان "إنشاء الله" دواتر هه ندیکیان باس ده که یین. بۆ نمونه پیغه مبه ر ﷺ به رامبه ر به (قه مه و پم ی چه قیندراو نویژی کردوه، وه هه روه ها به رامبه ر (عَنْزَة) ^(۱) که ئەویش وه کو پم وایه چه قاندویه تی له زه وی و پوبه پوی نویژی کردوه، که واته به ربه ست مه رج نییه که پان و ئەستور بیّت.

پ ۵ / نایا له هیج حاله تیکدا که س بۆی هه یه پوبه پوی به ربه ست نویژ نه کات ؟

وه لَام ۵ / به لئ، ته نها ئەوانه ی که له دوا ی ئیمامه وه نویژده که ن بۆیان هه یه به ربه ست دانه نین بۆ نویژه که یان، ئەم بۆ چونه ش زۆرینه ی زانایان له سه ری کۆکن، چونکه پیغه مبه ر ﷺ کاتیک که پیش نویژی ده کر، ئەوانه ی که له دوا یه وه نویژیان ده کرد واته (مَأْمُومٌ) هه کان، که سیان به ربه ستیان دانه ده نا، ئەمه ش له چه ندین فه رموده ی سه حیحدا سه لماوه که بوخاری و موسلیم گێراویانه ته وه.

^۱ (البخاري و مسلم).

پ ۶ / نایا جوړه کانی به ربه ست کامانه ن ؟

و ۶ / هه موو شتیک ده کریت به به ربه ست که به رزاییه که ی به نه اندازه ی به شی دواوه ی کزپانی نه سپیک بییت " جگه له و شتانه ی که نه می کراوه پوبه پویان نویژ بکریت " چونکه له پیغه مبره وه ﷺ بومان گپدر اوه ته وه که پوبه پوی دیوار و پم و عه نه زه و قه مه و گزچان و پایه و هوشتر و کزپان و درهخت و جیگه ی نوستن که خیزانی له ژیریدا نوستوه و دیواری حه سیر و له م بابه تانه نویژی کردوه ^(۱).

وه نه وه ش بزانه که دروست نییه پوبه پوی (قَبْر) واته : (گوپ) نویژ بکریت، چونکه پیغه مبره ﷺ خوی نه می کردوه لی، له و فه رموده یه دا که ده فه رمویت : (لَا تُصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ وَلَا تَجْلِسُوا عَلَيْهَا) ^(۲).

واته : (پوبه پوی گور نویژ مه که ن و له سه ریشی دامه نیشن).

وه نویژ کردن پوبه پوی شتی سه رنج پاکیش باش نییه واته (مکروه) ه، به به لگه ی نه و فه رموده یه ی که پیغه مبره ﷺ به عانیسه ی فه رموو ﷺ : (أَمِطِي عَنَّا قَرَامَكَ هَذَا فَإِنَّهُ لَا تَزَالُ تَصَاوِرُهُ تَعْرِضُ فِي صَلَاتِي) ^(۱).

^۱ (کله ثابت فی الصحیح ، ولفظ البعیر عند ابن ابی شیبیه والشجرة عند النسائي بسند حسن . وثبت عن الصحابة الصلاة إلى الرجل الجالس ونحوه).

^۲ (مسلم).

واته: (ئهو په رده یه لابه له بهر چاوم ته نانه ت له نویژه که شمدا وینه کانی ناوی ده ماتنه وه بهر چاوم).

پ ۷ / نایا له ناو شاری (مه ککه) شدا به ربه ست پیویسته بۆ نویژ؟

و ۷ / به لای له ناو شاری مه ککه دا دانانی به ربه ست بۆ نویژ واجبه ئه مه ش بۆچونی ئیمامی (بخاری) و زانایانی مه زه بی شافیعی و زانایانی مه زه بی مالکی و (ابن حجر) و (شوکانی) و (سندی) یه، چونکه هیچ به لگه یه کمان نییه که جیاوازی بکات له نیوان مه ککه و جیکه ی تردا، ئهو فه رموده یه ش که هه ندیک که س ده یکن به به لگه ی نه ویستنی به ربه ست بۆ نویژ له شاری مه ککه دا ئیمامی (بخاری) و ئیمامی (ابن حجر) به لاوازیان داناوه و لاوازیه که یان پون کردۆته وه، چونکه پیغه مبه ر ﷺ له ناوچه ی (بطحاء) ی شاری مه ککه پوبه پوی (عَنْزَة) یه که نویژی نیوه پۆو عه سری کردوه^(۱).

وه کاتیک که چوه ناو که عبه وه، دیواره که ی کرد به به ربه ست و نویژی کرد به رامبه ری^(۲) وه کاتیک که ته وافی مالی خوی کرد، مه قامی ئیبراهیمی خسته

۱ (البخاري).

۲ (البخاري).

۳ (البخاري).

نیوان خۆی و که عبه وه و پاشان له پشتیه وه نوژی کرد^(۱) وه نه سحابه کانیش له دوی خۆی هه مان کاریان نه حامداوه^(۲).

پ ۸ / نایا حوکمی تیپه رپوون به بهردهمی نویش خویندا چیه؟

و ۸ / پویشتن و تیپه رپوون به بهر نوژی که سانی تردا یه کیکه له تاوانه که وره کان، نه مهش بوچونی ئیمامی (ابن حَجْر) و ئیمامی (شوکانی) و گوته کانی ئیمامی (نَوَوِي) و جگه له ویشه له زانایان واده رده که ویت، نه مه به مه رجیک کابرای نویش خوین به ربه سستی دانا بیت" وه که سیك به نیوان خۆی و به ربه سته که یدا پروات".

وه نه گه به ربه سستی دانه نابیته هه ره مان حوکمی هه یه، به مه رجیک که سیك له نزیکى (سىّ بالّ) وه به بهر نویشه که یدا تیّ به پیت، نه مه دوریهش زانایانی مه زه بی حه نبله و زانایانی مه زه بی شافعی و زۆربه ی زانایان دایانناوه به سنوری نویش، وه هه ندیکیش ده لئین سنوری نویش تاکو شوینی سوژدهی

۱ (مسلم).

۲ (نصب أنس عصا يصلي إليها في المسجد الحرام ، وكان ابن عمر لا يدع أحدا يمر بين يديه في الكعبة ، الأول عند ابن أبي شيبه ، والثاني عند الفضل بن دكين ، وإسنادهما صحيح . ولا مخالف لهما من الصحابة ، وذلك إجماع عند جماعة من أهل العلم).

نویش خوینه که یه، وه به لگه ی حرامیتی تیپه رپون به بهر نویشدا نه و فه رموده یه یه که پیغه مبر ﷺ ده فه رمویت: (لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيْ الْمَصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ مِنْ الْأَلَمِ) ^(۱) لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ [خَرِيفًا] ^(۲) خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ ^(۳).

واته: (نه گهر نه و که سه ی که تیده په ریته به بهر نویشی نویش خوینیکیدا بیزانیایه چنده تاوانی دیته نه ستو، نه و نه گهر چل دانه سالیسی پیچوايه ده وه ستا، له وه ی باشتربوو که به بهر ده میدا تیپه رپوايه).

پ ۹ / نایا که سیك هه یه که نه و حوکمه ی سه ره و نه یگریته وه؟

و ۹ / به لی نه و که سه ی که له نیوان ریزه کانی نویشی جه ماعه تدا تیده په ریته نه و حوکمه نایگریته وه، "نه مه ش بؤچونی سه رجه م زاناینه، هه ندیک که س ده لئین نه م گوته یه ریزی یه که م ناگریته وه چونکه وه کو ریزه کانی تر که سیان له بهر ده مدا نییه بؤیان ببیت به بهر به ست، به لَام گوته که یان به به لگه ی نه م فه رموده یه به ربه رچ ده دریتته وه" له (إِبْنُ عَبَّاسٍ) وه ﷺ ده لیت: (جِئْتُ أَنَا وَالْفَضْلَ عَلَى أَتَانَ وَرَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِعَرَفَةَ فَمَرَرْنَا عَلَى بَعْضِ الصَّفِّ فَنَزَلْنَا، فَتَرَكْنَاهَا تَرْتَعُ

۱ (هذا اللَّفْظُ فِي رِوَايَةِ إِبْنِ أَبِي شَيْبَةَ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ).

۲ (زِيَادَةٌ جَاءَتْ فِي بَعْضِ نُسَخِ الْبُخَارِيِّ وَهِيَ عِنْدَ الْبَرَّارِ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ).

۳ (البخاري).

وَدَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الصَّلَاةِ فَلَمْ يَقُلْ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَيْئًا. (وَفِي رِوَايَةٍ)، أَنَّ الْأَتَانَ مَرَّتَ بَيْنَ يَدَيِ بَعْضِ الصَّفِّ الْأَوَّلِ) (۱).

واته: (من و فهضل به سواری گویدرئیزیک هاتین بو عره فه که پیغهمبر ﷺ له وی به رنوئیزی ده کرد، ئیتر به به رده م هه ندیک له ریزه که دا تیپه رپین و پاشان دابه زین له سه ر گویدرئیزه که و به ره لامان کرد بله وه رپیت، ئیمه ش له که ل پیغهمبر ﷺ نوئزه که مان کرد، ئیتر پیغهمبر ﷺ سه رزه نشستی نه کردین، وه له گپرانه ویه کی تر دا) گویدرئیزه که به به رده م به شیک ی ریزی یه کما رپیشت).

وه له (عَبْدُ اللَّهِ ي كوپى عَمْرُو) هوه، ده لئیت : (هَبَطْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ نَبِيَّةٍ أَدَاخِرٍ فَحَضَرَتِ الصَّلَاةَ، فَصَلَّى إِلَى جِدَارٍ فَاتَّخَذَهُ قِبْلَةً وَنَحْنُ خَلْفَهُ فَجَاءَتْ بِهَيْمَةَ تَمْرٌ بَيْنَ يَدَيْهِ فَمَا زَالَ يُدَارِئُهَا حَتَّى لَصِقَ بَطْنُهُ فِي الْجِدَارِ وَمَرَّتْ مِنْ وَرَائِهِ) (۲).

واته: (له که ل پیغهمبر ﷺ بووین ﷺ له ناوچه ی (نَبِيَّةٍ أَدَاخِرٍ) لاماندا، وه کاتی نوئزه ات و پیغهمبر ﷺ بو به روی دیواریک نوئیزی کردو نه و دیواره ی کرده قیبله، که له ناو نوئزه که دا بوین ناژه لیک هات ویستی به به ر نوئزه که یدا بروات، ئیتر پیغهمبر ﷺ به رگری لی کرد تا کو نه وه نده له دیواره که چوه پیشه وه سکی

۱ (البخاري ومسلم واحمدي واللفظ له، والرواية المذكورة عند البخاري).

۲ (أحمد و أبو داود و البزار و غيرهم وسنده صحيح).

توندبوو له دیواره که، بویه نازه له که له پشتی پیغه مبره وه تیپه پری (نه مه مانای وایه نازه له که به بهر نویژی نه وانهی دوایه وه تیپه پریوه .

پ ۱۰ / پیویسته نویژ خوین چی بکات نه گهر که سیك ویستی به بهر نویژه که یدا تیپه پری؟

و ۱۰ / نه گهر که سیك ویستی به بهر نویژی که سیكدا تیپه پریت نه و پیویسته بهرگری لی بکات و نه هیلیت تیپه پریت، وه پیویسته بهرلهستی بکات و نه گهر هروستی تیپه پریت له که لیدا بجه نکیت، نه مه ش گوته ی ئیمام (أبو مُحَمَّدُ ابْنُ حَزْمٍ) و جگه له ویشه، ئیمامی (شوکانی) فرمویه تی: نه و فرموده یه ی که له و باره یه وه هاتووه ده بییت به به لگه بۆ نه م بۆچونه یان.

وه نه و فرموده یه ش که (أبو سَعِيدٍ) گپراویتیه وه هه رواده که یه نییت. جا نه گهر کابرا هروستی به بهر نویژه که دیدا بروات، با نویژ خوینه که پالیک بنیت به سنگیه وه، وه نه گهر هه ر نه گه رایه وه دواوه ده توانیت له که لی بجه نکیت به مه رجیک هیچ جوړه چه کیک به کار نه مینیت، جا نه گهر قه ده ری خوا وابوو کابرا به وپاله که وت و مرد، نه و نویژ خوینه که پیی تاوانبار نابیت و ناکوژریته وه و خوینی کابراشی نایه ته سه ر، واته پیویست ناکات (دِبة) بدات.

(سه رجه م زانایان کۆکن له سه ر ئه وهی له و حالته دا نویش خوینه که ناکوژریته وه، ئه م بُو چونه ش ئیمامی (نَوَوِي) گپراویتی وه، وه دهربارهی نه دانی خوینی کوزراوه که ئیمامی (نَوَوِي) و (ابْنُ حَجْر) و (أَبُو مُحَمَّدٍ ابْنُ حَزْم) به راستیان دانا وه. ئه مه ش راستترین بُو چونه).

له م حالته دا هیچ جیاوازیه کی نییه ئه گه ر نویش خوینه که به ربه ستی دانا بیئت یان نا ، وه ئه گه ر توشی ده مه بۆله بوون و به گژیه کدا چون ، ئه وا ده بیئت بهرین بۆلای حاکم، چونکه ئه وکه سه ی که به بهر نویشدا ده پروات هاوپییه کی له گه لدایه که شه ی تانه .

به لگه مان ئه و فه رموده یه ی پینه مبه ره ﷺ که ده فه رمویت : (إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فَلَا يَدْعُ أَحَدًا يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلْيَدْرَأْهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَبِي فَلْيُقَاتِلْهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ).^(۱)

واته : (هه ر کامیکتان نویشی ده کرد با نه هیلتیت که س به بهر نویشه که یدا تیپه پیت، با هه تاکو ده توانیت بیگپیتته وه، وه ئه گه ر هه رویستی بپروات، با له گه لی بجه نکیت، چونکه ئه وه شه ی تانه هانی ده دات بُو ئه وکاره).

^۱ (مسلم).

له (أبو صالح) وه ده لّیت: پوژی هه‌ینی (أبو سعید) م بینو نویشی ده‌کر وه به‌ریه‌ستیشی دانا بوو تا کو بیپاریژیت له خه‌لک، وه گه‌نجیک له هوزی (بني أبي معیط) ویستی به‌بر نویره که‌یدا بروات، ئیتر (أبو سعید) یه‌ک پالی نا به‌سه‌رسنگیه وه، گه‌نجه که سه‌یری کرد هیچ بواریکی تری نه‌بوو لیوه‌ی بروات له به‌رده‌م نه‌وه وه نه‌بیت، بویه گه‌رایه وه تا کو له‌به‌ر نویره که‌یه وه بروات، وه (أبو سعید) له جاری پیشو توندتر پالی پیوه‌نا، نه‌ویش حه‌قی خوی له (أبي سعید) کرده وه، ئیتر کابرا چو بولای (مروان) و شکاتی له (أبو سعید) کرد، نه‌ویش له دوا‌ی گه‌نجه که چو بو نه‌وی، وه (مروان) گوتی: نه‌وه چیه له‌گه‌ل نه‌و برازیه‌ت دا نه‌ی (أبو سعید)؟ نه‌ویش ده‌لّیت من بویه وام‌کرد چونکه له پیغه‌مبه‌رم ﷺ بیستوه که ده‌یفه‌رموو: (إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلْيَدْفَعْهُ فَإِنَّ أَبِي فَلْيُقَاتِلْهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ).^(۱)

(وفي رواية) (فَلْيَدْفَعْ فِي نَحْرِهِ)^(۲) (وفي رواية أخرى) (فَلْيَمْنَعْهُ مَرَّتَيْنِ فَإِنْ أَبَى فَلْيُقَاتِلْهُ)^(۳) (وزاد في رواية) (فَإِنَّمَا ضُرِبَتِ الشَّيْطَانُ)^(۴).

۱ (مسلم).

۲ (مسلم).

۳ (إِبْنُ خُرَيْمَةَ فِي صَحِيحِهِ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ).

۴ (إِبْنُ خُرَيْمَةَ فِي صَحِيحِهِ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ).

ئیتیر له و باره یه وه پړوایه تی زۆرمان هیه، له هه ندیک له و پړوایه تانه دا به بی باسکردنی به ربه سته هاتوو^(۱) وه له پړوایه تی تر دا ده فه رمویت : (فَإِنَّ مَعَ الشَّيْطَانِ)^(۲).

هه روه ها پیغه مبه ر ﷺ خۆی شه ی تانی ده رکردوو و نه یه یشتوو به به ر ده م نوێژه که یدا بپوات^(۳) وه پړگه ی نه داوه ئاژه لیش به به ر نوێژه که یدا بپوات وه له فه رموده که ی سه روه وه باسمانکرد.

بۆیه پۆیسته له سه ر نوێژ خوین که پړگه نه دات هه یچ که سیك به به ر نوێژه که یدا بپوات، گه وه بی ت یان مندال، مرۆق بی ت یان هه رش تی کی تر بی ت، وه ته نانه ت نه گه ر پۆیستی کرد که چه ند هه نگاویك بچیته پیشه وه بو ئه وه ی به رگری لی بکات ده توانیت بچیته پیشه وه تا کو سکی توند ده کات له به ربه سته که و نه هی لیت به به ر نوێژه که یدا بپۆن، وه له پیشه وه باسی چونه پیشه وه که ی پیغه مبه رمان کرد ﷺ.

ئیتیر هه یچ جیاوازیه ک نییه له نیوان شاری مه که که و جیگه ی تر دا، چونکه (إِنَّ عُمَرَ) له که عبه دا نوێژی کردوو نه یه یشتوو که س به به ر نوێژه که یدا بپوات.

^۱ (البخاري).

^۲ (الإسماعيلي في مستخرجه على البخاري).

^۳ (متفق عليه)

ئه م ریگه نه دانه نه وانه ناگریته وه که له دوا ی ئیمامه وه نویره ده که ن چونکه ئیمامه که بو همویان ده بیته به به ربه ست.

پ ۱۱ / بوچی پیویسته ریگه نه دهریته به که س به بهر نویره که ماندا
بروات ؟

و ۱۱ / بویه ریگه نادهین که هیچ که سیک له بهر نویره که مانه وه
تیپه ریته، چونکه ده بیته مایه ی که م کردنه وه ی پاداشتی نویره که مان یان جاری
وا هیه نویره که ی پی به تال ده بیته وه، بویه (ابن مسعود) فه رمویه تی: (مَنْ
اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ، وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَفْعَلْ، فَإِنَّ الْمَاءَ بَيْنَ يَدَيْ الْمُصَلِّي
أَنْقَضُ أَجْرًا مِنَ الْمُمْرِّ عَلَيْهِ).^(۱)

ههروه ها پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویته : (مِثْلُ مُوَحَّرَةِ الرَّحْلِ تَكُونُ بَيْنَ يَدَيْ
أَحَدِكُمْ ثُمَّ لَا يَصُرُّهُ مَامَرٌ بَيْنَ يَدَيْهِ)، (ذكر ذلك الشوكاني).

ههروه ها بویه به رگری ده کریته له و که سه ی که ده یه ویته به بهر نویره دا
تیپه ریته، بو نه وه ی توشی نه و تاوانه که وره یه نه بیته، که واته نه و به رگریه
سودی خویشی تیدایه، وه له م حاله ته دا پیویست ده بیته که ریگه ی پیته دریته

^۱ (عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَ غَيْرُهُمَا وَ إِسْنَادُهُ صَحِيحٌ).

به بهر نویره که دا بروت، ، نه مهش بۆچونی هه ندیک له زانیانه وهك (إِبْنُ حَجْرٍ) له کتیبی (الْفَتْح) دا باسی کردوه .

پ ۱۲ / چی شتیک به بهر نویره دا بروت نویره که به تال ده کاته وه ؟

و ۱۲ / نه که ر شه ی تان یان سه کی رهش یان گویدرێژ یان ئافره تیک به بهر نویره ی هه رکه سیکا دا بروت نه و نویره که ی به تال ده بیته وه، نه مه مه زه بی ئیمامی (أَحْمَد) و هه لبراردنی (إِبْنُ تَيْمِيَّةَ) یه، هه روه ها بۆچونی (إِبْنُ حَبَّان) و (إِبْنُ حَزْم) و (إِبْنُ الْقَيْم) ه وه ئیمامی (شوکانی) به راستترین بۆچونی داناوه .

به لکه ی نه م گوته یه ش نه وه یه پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (فَلَيْدُنُ مِنْهَا لَا يَقْطَعُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ) هه روه ها ده فه رمویت: (إِنَّ عَفْرِيَّتًا مِنَ الْجِنِّ تَفَلَّتَ عَلَيَّ الْبَارِحَةَ - أَوْ كَلِمَةً نُحْوَهَا - لَيَقْطَعَنَّ عَلَيَّ الصَّلَاةَ)^(۱).

وه له گیره نه وه یه کی تر دا ده فه رمویت ﷺ: (أَنَّ الشَّيْطَانَ أَرَادَ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيَّ فَحَنَقْتُهُ حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ لِسَانِهِ عَلَيَّ يَدِي)^(۲)

۱ (البخاري).

۲ (أَحْمَدُ وَالطَّبْرَانِيُّ وَغَيْرُهُمَا وَإِسْنَادُهُ حَسَنٌ).

جا به رگری کردن له شهیتان که به بهر نویژدا تیینه په پیت به نزیك
 پاوهستان ده بیټ له به ربه سته که وه، وه که له فرموده که دا هاتووه، به لَام به رگری
 کردن له مروؤ و نازهل، به پال پیوه نان ده بیټ، وه یان به دانانی به ربه سته بو
 نه وهی که هیچ شتیك له وانهی سهره وه به بهر نویژه که دا تیینه په پیت، به لگهی نه م
 گوتهیه نه و فرموده یه یه که پیغهمبر ﷺ ده فرمویت: (يَقْطَعُ الصَّلَاةَ الْمَرْأَةُ
 وَالْحِمَارُ وَالْكَلْبُ وَيَقِي ذَلِكَ مِثْلُ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ) ^(۱) وه (عبدالله ی کورپی صامت) له
 (أبو ذر) وه گپراویه ته وه که پیغهمبر ﷺ فرمویه تی: (إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فَإِنَّهُ
 يَسْتُرُهُ إِذَا كَانَ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلُ آخِرَةِ الرَّحْلِ فَإِذَا لَمْ يَكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلُ آخِرَةِ الرَّحْلِ فَإِنَّهُ
 يَقْطَعُ صَلَاتَهُ الْحِمَارُ وَالْمَرْأَةُ وَالْكَلْبُ الْأَسْوَدُ) ^(۲).

جا (عبدالله ی کورپی صامت) ده لیټ: گوتم نهی (أبو ذر) جیاوازی چیه
 له نیوان سهگی پهش و سورو زهردا؟ نه ویش گوتمی برازای خوم! منیش هه مان
 پرسیارم له پیغهمبر ﷺ کرد، له وه لَامدا گوتمی: (الْكَلْبُ الْأَسْوَدُ شَيْطَانٌ) واته:
 (سهگی پهش شهیتانه).

به لَام هه بونی هه ربه که له وشتانه له به رده می نویژخویندا به مه رجیک
 پاوهستاوبن و تیینه په پن به بهر نویژه که دا نه وانا بنه هوی به تال بونه وهی نویژ،

۱ (مسلم).

۲ (مسلم).

به به لگه ی نه وه ی که پیغه مبر ﷺ جاری و اه بووه کاتیک نویژی کردوه عایشه ی خیزانی له به رده م نویژه که یدا پاکشاوه ^(۱).

پ ۱۳ / ئایا نه و حوکمانده دا که باسکران، هیج جیاوازیه ک هه یه نه نیوانی ئافره ت و پیاودا ؟

و ۱۳ / نه خیر نه وانه ی که له سه ره وه باسکران بۆ ئافره ت و بۆ پیاو وه کویه ک وان و هیج جیاوازیه ک نییه له نیوانیاندا، چونکه هیج به لگه یه ک نییه له سه ر جیاکردنه وه یان.

هذا والله تعالى أعلم .

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

صلى الله
عليه
وسلم

^۱ (البخاري).